

Emeli akyl (AI) dünýäni çalt üýtgedýär, saglykdan maliýe pudagyna we hatda gündelik durmuşymyza çenli dürli ugurlara täsir edýär. AI tehnologiýasy ösmegini dowam etdirýän wagty, jemgyýetiň çözmeli gyzykly mümkinçilikleri we möhüm kynçylyklar ýüze çykýar.

Saglygy goráýşdaky mümkinçilikler: AI-iň in umyt beriji ulanylyşlarynyň biri saglygy goráýş pudagyndadyr. AI bilen işleýän gurallar, keselleri anyklamak, näsaglaryň netijelerini çaklamak we bejeriş meýilnamalaryny şahsylaşdyrmak üçin köp mukdarda lukmançylyk maglumatlaryny seljerip biler. Mysal üçin, AI algoritmleri, adam gözleri tarapyndan sypdyrlyp bilinjek lukmançylyk şekillerindäki nagyslary anyklap, ir we has takyk diagnozlara getirip biler. Bu, näsaglara idegde öwrülişik döredip, global saglyk netijelerini gowulaşdyrmak mümkinçiligine eýe.

AI-iň möhüm ädimler ädýän başga bir ugry, öz-özünü dolandyýan awtoulaglar we dronlar ýaly awtonom ulgamlaryň ösüşidir. Bu tehnologiýalar howpsuzlygy ýokarlandyrmagy, ulag dyknysyklaryny azaltmagy we logistika netijeliligini ýokarlandyrmagy wada berýär. Şeýle-de bolsa, awtonom ulaglaryň howpsuzlygyny üpjün etmek we awtomatlaşdyrma sebäpli ýüze çykýan iş ýerleriniň ýitirmegi ýaly möhüm etiki we düzgünleşdiriji soraglary döredýär.

AI, Siri we Alexa ýaly wirtual kömekçiler, akylyly öý enjamlary arkaly gündelik durmuşymyzyň aýrylmaz bölegine öwrülýär. Bu tehnologiýalar adaty işleri awtomatlaşdyryp we şahsylaşdyrylan tejribeleri üpjün edip, durmuşymyzy has amatly edýär. Şeýle-de bolsa, bu ulgamlaryň netijeli işlemegi üçin köplenç şahsy maglumatlara girmeli bolýandygy sebäpli, gizlinlik we maglumat howpsuzlygy aladalaryny döredýär.

AI ösmegini dowam etdirýän wagty, onuň giňden ulanylmagynyň etiki we jemgyýetçilik täsirlerini çözmek möhümdir. AI algoritmlerindäki tarapgöýlik, gözegçilik mümkinçiligi we iş bilen üpjünçilige täsiri ýaly meseleler üns bilen göz önünde tutulmalydyr. AI-iň jogapkärçilikli ösdürilmegini we ulanylmagyny üpjün etmek, tehnologlar, syýasatçylar we jemgyýet bilen hyzmatdaşlygy talap eder.

Netijede, AI-iň geljegi, saglygy goráýşdan ulaglara we ondan aňryk köp ugurlary gowulaşdyrmak üçin ägirt uly mümkinçiliklere eýe. Şeýle-de bolsa, AI-iň peýdalarynyň adalatly we etiki taýdan amala aşyrylmagyny üpjün etmek üçin çözülmeli kynçylyklar bar. Geljege tarap öňe gidişimizde, AI-iň umumy bähbitlere hyzmat etjek geljegi döretmek üçin innowasiýany jogapkärçilik bilen deňagramlaşdyrmak möhümdir.

Babajan BAYHANOW
Türkmenistanyň Döwlet energetika
institutynyň talyby

